

δύο φθάνομεν νὰ τοῦ βάλωμεν γνῶσι, . . . Αἶ Γριβέ ;

— Τὸν συγυρίζω καὶ μόνος μου ἐγώ, ἐφώνησεν ὁ Γριβέ. Τοῦ πέφτω ἐπάνω μόλις ξεμυτίσῃ, καὶ αὐτὴ τῇ φορᾷ, ἐννοια σου, ἀφίνω τοὺς χωράδας κατὰ μέρος . . . τοῦ πληρώνω ὅ,τι μοῦδῶσε μὲ τόκο καὶ ἐπιτόκια . . . Δὲν πιστεύω αὐτός ὁ Παρισινὸς νὰ σπάῃ δυσκολώτερα ἀπὸ τὰ χαλί-κια τοῦ δρόμου.

Ὁ Νοέλ παρέστησεν εἰς αὐτοὺς ἐντόνως ὅτι τοιαῦτα τὰ πράγματα δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γεί-νωνσι, καὶ ἐπραϋνθήσαν τέλος ἀμφότεροι, κατὰ τὸ φαινόμενον. Πρὶν ἢ ἀποχωρισθῶσιν ὅμως, ἀντήλλαξαν λόγους τινὰς ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ὥσπερ συνεννοοῦμενοι περὶ κοινοῦ σχεδίου.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΛΙΣΤ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ὁ βίος τοῦ Λίστ τεταραγμένος καὶ ποικίλος μέχρι τέλους ἀντικατόπτριζε τὴν ἀτομικότη-τά του. Ἡ ἀνήσυχος ψυχὴ τοῦ παραδόξου τούτου ἀνδρός, ἀκαταπαύστως τὸ ἰδανικὸν θηρεύοντος, ἀνεζήτει αὐτὸ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικός, εἰς τὰ ὕψη τῆς τέχνης, εἰς τὴν μυστηριώδη σκιαύγειαν τῶν ἐκκλησιῶν ἐνόμισεν ὅτι εὗρεν αὐτὸ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς εἰρήνης, ἐν αὐτῇ καταφύγων. Ἀλλὰ ποῖαι τρικυμῖαι προηγέθησαν τῆς γαλήνης ταύτης ! Ποῖα πάλη συνέβαιnen ἐν αὐτῇ εἰς τὰ βάθη τῶν μοναστηρίων ;

Τὸν ἑαυτὸν του ἄρα γε ἀπέφευγεν ἢ τοὺς ἄλλους ;

Ὅτε ὁ Λίστ ἐγένετο μοναχός, πάπας ἦτο Πῖος ὁ Θ'.

Ὁ Πῖος ἡγάπα πολὺ τὴν μουσικὴν καὶ διε-τήρει ἀλληλογραφίαν μετὰ τῶν διαπρεπῶν μουσικῶν, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τοῦ Ροσσίνι. Ἐθαύμα-ζε καὶ ἡγάπα πολὺ τὸν Λίστ, ὃν ἀπεκάλει «Παλεστρίναν του» καὶ «ἀγαπητὸν υἱὸν του.» Ἡμέραν τινὰ Πῖος ὁ Θ' μετέβη πρὸς τὸν Λίστ βιοῦντα ἐν μονῳεὶ ἐν μοναστηρίῳ τινὶ Δομινικανῶν. Ὁ Πάπας ἦτο τεθλιμμένος, ἅμα δὲ τῇ εἰσόδῳ του εἶπεν εἰς τὸν Λίστ ὅτι ἤρχετο ἐπι-τηδες ὅπως διασκεδάσῃ τὴν θλίψιν του, καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ μουσουρήσῃ τι ἐξ ὑπο-γείου. Ὁ Πάπας ἠρέσκετο εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς μουσικῆς δισχυριζόμενος ὅτι ἡ πρωτοτυ-πία καὶ ἡ ἀτομικότης τοῦ καλλιτέχνου δει-κνύονται καταφανέστερον ὅταν τίποτε δὲν παρα-κωλύῃ τὴν ἐλευθέραν τῶν ψυχικῶν συναίσθη-μάτων ἑκφάνσιν.

«Ἐπαιζα λοιπὸν ὅ,τι μὲ ὑπηγόρευεν ἡ φαν-τασία μου, ἔλεγεν ὁ Λίστ. Ἴσως ἐπέδρα εὐ-

νοϊκῶς καὶ ἡ εὐμένεια τοῦ ἀκροατηρίου μου, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπαινέσω ἑμαυτὸν, ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ἦτο βαθέως συγκεκινημένη, ὅτε δ' ἔπαυσα παίζων μοὶ εἶπε πρᾶγμα τι ἱκανῶς περίεργον : «Ἡ δικαιοσύνη, ἀγαπητέ μοι Παλεστρίνα, πρέπει νὰ χρησιμο-ποιήσῃ τὴν μουσικὴν σας, διὰ νὰ φέρῃ εἰς με-ταμέλειαν τοὺς ἐκτραχυνθέντας ἐγκληματίας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν θ' ἀντιστῇ εἰς τὴν δύναμίν της, καὶ δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ ἡμέρα, ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ τῶν φιλανθρώπων ἰδεῶν, καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι θὰ μεταχειρισθῶσι τοιαῦ-τα ψυχικὰ μέσα ὅπως μαλάξωσι κακούργους καὶ πεπωρωμένους ψυχάς.»

Ὅπως κατανοήσωμεν ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου τοῦ Λίστ πρέπει νὰ ἀναμνησθῶμεν τῶν λόγων, οὓς ὁ Βάγνερ εἶπε κατὰ συμπόσιόν τι ἐν Βαίρουτ τῷ 1882 μετὰ τὰς μεγάλας παρα-στάσεις τοῦ *Πάρισιαλ*. Ἐν τινι προπόσει ὑπὲρ τοῦ Λίστ ὁ Βάγνερ ἐδήλωσε διαρρήδην τὴν με-γάλην εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν οὐγγρον με-λοποιὸν διὰ τὴν ἀρωγὴν καὶ ὑποστήριξιν ἣν παρέσχεν αὐτῷ. «Σήμερον, εἶπεν, ὅτε διὰ τῆς βοηθείας τῶν παρόντων ἐδῶ ἐξόχων καλλιτε-χνῶν δύναμαι νὰ θεωρήσω μετὰ χαρᾶς καὶ εὐ-αρεσκείας τετελεσμένον τὸ ἔργον μου, νομίζω καθήκόν μου νὰ εἴπω ποῖαν ἐπίδρασιν ἥσκησεν ὁ μοναδικὸς καὶ ἐξαιρετικὸς οὗτος ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ σταδίου μου. Καθ' οὓς χρόνους ἀπεδιωκόμεν καὶ ὑβριζόμεν ὑπὸ τῆς Γερμα-νίας, ὁ Λίστ ἦλθε πρὸς με, ὁ Λίστ ὅστις εἶχεν ἀντλήσει ἐκ τῶν μυχιαϊτάτων τῆς ψυχῆς του τὴν παντελὴ κατανόησιν ἐμοῦ τε καὶ τοῦ ἔρ-γου μου. Μοὶ εἶπε : «Καλλιτέχνα, ἔχω πίστιν εἰς σέ !» καὶ ἐγένετο ἡ γέφυρα ἡ μεταγαγοῦσά με ἀπὸ ἐνὸς κόσμου εἰς ἕτερον, ἐκ τοῦ ἐσωτερι-κοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως ἤμην ἐγκλεισμένος, εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ ὁποίου ὁ δημιουργὸς καλλι-τέχνης κατ' ἀνάγκην ἐξαρτᾶται. Καθ' ἣν ἐπο-χὴν πᾶσα χεὶρ, πᾶσα φωνή, ἦτο ἐναντίον ἐμοῦ, ὁ ἀνὴρ οὗτος μὲ ἀνύψωσε, μὲ ἐνεθάρρυνεν, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος.

«Ὁ θριαμβεῦν Βάγνερ, ὁ φίλος τοῦ βασι-λέως τῆς Βαυαρίας, δὲν ὠμοίαζε διόλου, ἔλε-γεν ὁ Λίστ, πρὸς τὸν Βάγνερ ὅστις ἦλθε καὶ ἔ-κρουσε τὴν θύραν μου ἐν Βεῖμάρη. Τότε ἦτο ψυχὴ ἐν ἀγωνίᾳ, Χριστοφόρος Κολόμβος ἀπελ-πῖς, ὅστις εἶχεν ἴδῃ, εἶχε ψηλαφήσῃ τὸν νέον ἐ-κεῖνον κόσμον, εἰς ὃν οὐδεὶς ᾔθελε νὰ πιστεύσῃ. Ἐνέκλειε θησαυροὺς ἐντός τῆς κεφαλῆς του καὶ τὸν ἐθεώρουν παράφρονα . . . Εἶχε μεταδοτι-κὴν τὴν ἐμπνευσιν, ἡδύνατο νὰ φανκτιζῇ τοὺς περὶ αὐτόν. Εἶχε γεννηθῇ μεταρρυθμιστής.»

Περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Βάγνερ ἐπὶ τῆς νεωτέρας μουσικῆς ἔλεγεν· «Ὁ Βάγνερ κατέστησε δυσχερέστατον τὸ ἔργον εἰς τοὺς μέλλοντας μελοποιούς, ὡς ὁ Ρουμπινστάιν εἰς τοὺς κλειδοκυμβαλιστάς. Πρέπει νὰ εἰνέ τις ποιητὴς καὶ μελοποιὸς ἰσοδύναμος πρὸς τὸν Βάγνερ ὅπως δυνήθῃ νὰ δημιουργήσῃ ἴδιον κόσμον, καὶ πρέπει νὰ εἰνέ τις καλλιτέχνης ὡς ὁ Ρουμπινστάιν ὅπως διερμηνεύσῃ τὸσον τελείως τὰ ἔργα τῶν ἄλλων. Αὕτη εἶνε ἡ κυριωτάτη διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Ρουμπινστάιν καὶ τοῦ Βούλου· ὁ Βούλου ἐκπλήττει, ἀλλ' ὁ Ρουμπινστάιν ἔχει τὸ ἔξοχον δῶρον τοῦ δημιουργεῖν.

— Ἡ διάκρισις αὕτη εἶνε καλὴ, εἶπεν ἡ συγγραφεὺς ἐξ ἧς σταχυολογοῦμεν τὰς σημειώσεις ταύτας, ἀλλ' ἔχει ἀξίαν μόνον δι' ὅσους δὲν ἤκουσαν τὸν Λίστ.

— Ἀφήσατε τὰς φιλοφρονήσεις, εἶπεν ὁ μέγας μουσουργός.

— Τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἐξηκολούθησεν αὕτη. Δι' ἐκείνους, τοὺς ὁποίους μετρησιώσατε ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τὸς αἰς, δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἤκουσαν μελωδοῦσαν τὴν ψυχὴν σας ὑπὸ τοὺς δακτύλους σας, δὲν ὑπάρχει ἄλλος κλειδοκυμβαλιστὴς ἐπὶ τοῦ κόσμου. Οἱ ἄλλοι, καὶ αὐτοῦ τοῦ Ρουμπινστάιν συμπεριλαμβανομένου, παίζουνσι μουσικὰ τεμάχια ἀπαραμίλλως, τὸ παραδέχομαι, ἀλλὰ σεῖς μουσουργεῖτε τὴν ψυχὴν, τὰς σκέψεις, τὰ αἰσθήματα τοῦ Λίστ. Μᾶς μεταγέτε εἰς κόσμον ὅστις θὰ τελειώσῃ μαζὶ σας, καὶ θὰ μᾶς μείνῃ μόνον ὁ παράδεισος τῆς ἀναμνήσεως, ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν κινδυνεύομεν νὰ ἐξωσθῶμεν . . .

* *

Ἡμέραν τινα ὁ Λίστ ἐπέρανεν ὡς ἐξῆς τὴν συνδιάλεξίν του :

«Οὐδὲν ἀνώτερον τῆς ἀληθοῦς ἀνεξαρτησίας τοῦ χαρακτῆρος, ὅταν δὲν ἔχῃ στήριγμα τὴν οικονομικὴν ἀνεξαρτησίαν.»

Ἡ φράσις αὕτη ἐξηγεῖ πολλά χαρακτηρηστικά γεγονότα τοῦ βίου του. Ὁ Λίστ, εἶνε ἀληθές, οὐδέποτε ἐγνώρισε τὴν πικρίαν καὶ τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς ἐνδεΐας· μακρόθεν μόνον διέκρινεν αὐτὴν ἐν τούτοις δὲν ἐλησμώνησε τὴν ἐντύπωσιν ἣν τῇ ἐνεποίησεν. Ἡ φράσις αὕτη ἐξηγεῖ προσέτι τὴν παροιμιώδη ἀγαθότητά του, συγχρόνως δὲ καὶ τὸν ἄκρον θαυμασμὸν ὃν ἡσθάνετο πρὸς καλλιτέχνας οἰτινες, ὡς ὁ Βερλιόζ καὶ ὁ Βάγνερ, ἠγωνίσθησαν ἀκαταβλήτως κατὰ τῆς τύχης, ἐθυσίασαν πᾶσαν ἀπόλαυσιν τοῦ κόσμου ὅπως μείνωσι πιστοὶ εἰς τὸ ἰδανικόν, τοῦ ὁποίου διείδον τὴν θεσπεσίαν μορφήν. Ὁ Λίστ ἐνόει κατὰ βάθος ποίαν ἠθικὴν ἀγωνίαν παράγει ἡ ἐνδεΐα εἰς τὰς ὑψηλὰς διανοίας, ὑπὲρ πάντα δ' ἄλλον ἐγίνωσκε νὰ παρέχῃ ἀνακούφισιν καὶ ἐνθάρρυνσιν.

Δεκαπενταετὴς ἡδὴ παρέσχε καταφανῆ δείγ-

ματα τῆς ἀβρότητας καὶ τῆς ὑπερφηάνου ἀνεξαρτησίας τοῦ χαρακτῆρος του ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν χρημάτων. Ὁ πατὴρ του εἶχεν ἀποθάνῃ αἰφνῆς, τὸ δὲ παιδίον ἀπελπι, εἰθισμένον ἕως τότε τὴν εὐφρόσυνον μόνον ὄψιν τοῦ βίου νὰ βλέπῃ, εὐρέθη διὰ μιᾶς μόνον, ἄνευ στήριγματος, ἀπέναντι πολυαριθμῶν υποχρεώσεων, συναφθεισῶν κατὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ πατρὸς του καὶ διὰ τὰς δαπάνας τῆς κηδείας του. Ἀντὶ νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν του χιλιάδας τινὰς φλωρινίων, ἃς ἡ μήτηρ του εἶχε καταθέσῃ παρὰ τινι εὐπατρίδῃ, ἣ νὰ δανεισθῇ πόσόν τι παρὰ φίλου του, ἐπώλησεν εἰς εὐτελεῖ τιμὴν τὸ πολύτιμον κλειδοκύμβαλόν του ὅπως ἐπαρκέσῃ ἀμέσως εἰς τὰς ἀνάγκας των. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἐν μέσῳ ἔτι τῆς ἀπελπισίας του, ἡσθάνθη ἑαυτὸν ὑπεύθυνον διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς μητρὸς του. Τὴν ἐκάλεσεν εἰς Παρισίους, ὅπου ἀποκατέστη μετ' αὐτῆς, γενόμενος προστάτης, στήριγμά της δεικνύων πρὸς αὐτὴν περιπαθῆ στοργήν, ἧς ἀπόδειξις ἔστω τὸ ἐξῆς : Ἄν συνέβαινε νὰ ἐπιστρέψῃ οἶκαδε ἐξώρως, γνωρίζων ὅτι ἡ μήτηρ του ἐκοιμᾶτο ἤδη, ἐτοποθετεῖτο ἐπὶ τινος βαθμίδος τῆς κλίμακος καὶ ἐκοιμᾶτο, τὴν δὲ πρωῒαν οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ εὐρισκον αὐτὸν ἐκεῖ, καταπεπονημένον ἐκ τῆς σκληραγωγίας, ἀλλ' εὐτυχῇ διότι δὲν ἐτάραξε τὸν ὕπνον τῆς προσφιλεστάτης μητρὸς του.

Κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρὸς του ἤρξατο παραδίδων μαθήματα κλειδοκυμβάλου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης χρονολογεῖται τὸ μαγευτικὸν τῆς νεότητός του εἰδύλλιον. Ὁ φλογερὸς αὐτοῦ ἔρως πρὸς μίαν τῶν μαθητριῶν του, θυγατέρα εὐγενοῦς κόμητος, ὃν ἔρωτα ἠνύονε καὶ ἐνεθάρρυνε καὶ αὐτὴ τῆς νεανίδος ἡ μήτηρ, εἶνε γνωστὸς ὥστε δὲν θὰ ἐνδιατριψώμεν εἰς τὴν ἀφήγησίν του. Ἀρκεῖ νὰ εἰπώμεν ὅτι ὁ κατακρημνισμὸς ἐκεῖνος τῶν ὀνείρων του κατέστησεν αὐτὸν φθισικόν, καὶ θ' ἀπέθνησκεν, εἰ μὴ τὸ πρὸς τὴν μητέρα του αἰσθημα τοῦ καθηκόντος κατενίκα τὸν ἀπελπισμὸν του.

*

Ὁ Λίστ δὲν ἐγνώριζε σχεδὸν τὴν Οὐγγαρίαν καὶ ὅμως ὅτε ἡ πατρὶς αὐτοῦ παρέστη ἔχουσα ἀνάγκην ἀρωγῆς, τὸ ἱερὸν τῆς φιλοπατρίας πῦρ κατέφλεξε τὴν ψυχὴν του καὶ ἐδείξεν αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἣν ὤφειλε νὰ τραπῇ. Ἀπελθὼν τῆς πατρίδος του ἐνεαέτης μόλις ἐξωμοιώθη κατὰ τὴν καλαισθησίαν καὶ τὰς κλίσεις πρὸς τὸ ἔθνος ὅπερ ἐπὶ δεκαεῖς ἔτη ὑπεστήριζεν αὐτὸν ὁπότε συνετελεῖτο ἡ διανοητικὴ καὶ ἡθικὴ αὐτοῦ ἀνάπτυξις, πρὸς τὸ γαλλικὸν ἔθνος. Ἐν τούτοις τηλικαύτῃ ὑπῆρξεν ἡ δύναμις τῶν πρώτων τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἐντυπώσεων, ὥστε ὡς διεδόθη ἡ εἰδησις τῶν φοβερῶν πλημυρῶν τῆς πατρίδος του τῷ 1838, διὰ μιᾶς ἀ-

νέθορεν Ούγγρος, ὁρμητικός, γενναῖος, εὐγενής.

Διέτριβεν ἐν Βενετία ὅποτε ἡ κραυγὴ τοῦ ἄλλους τῆς Οὐγγαρίας ἔφθασε μέχρις αὐτοῦ. Τὴν ὀδυνηροτάτην ἐντύπωσιν τοῦ περιγράφει ἐν τινὶ ἐπιστολῇ ὡς ἔξῃς : « Ἡ εἰδήσις τῆς τρομερᾶς ταύτης θεομηνίας τόσον μὲ κατέθλιψεν ὥστε ἡ καρδιά μου δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν, οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν θὰ κλεισθῶσιν εἰς ὕπνον ἂν δὲν εὕρῃ μέσον νὰ δώσω τὸν ὀβολόν μου πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων συμπατριωτῶν μου . . .

« Τότε ἐνόησα ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως πατρίς. Μετηνέχθην διὰ μιᾶς εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἐπανέυρον ἄθικτον ἐν τῇ καρδίᾳ μου τὸν θησαυρὸν τῶν παιδικῶν μου ἀναμνήσεων. Φύσις μεγαλοπρεπὴς ἀνεπτύσσετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου· ὁ Δρύναβις ἐξώρμα τῶν βραχυδῶν ὀχθῶν του· εὐρεῖαι χλοάζουσαι πεδιάδες ἐξετεινοντο, ἐφ' ὧν χιλιάδες προβάτων ἔβοσκον εἰρηνικῶς. Ἦτο ἡ Οὐγγαρία, τὸ γόνιμον καὶ γενναῖον ἔδαφος, τὸ παραγωγὸν τόσον γενναίαν φυλήν. Ἦτο ἡ πατρίς μου! . . . »

« Ὡ ἀπομεμακρυσμένη καὶ ἀγρία πατρίς μου! ὦ φίλοι μου προσφιλεῖς καὶ ἄγνωστοι, μεγάλη καὶ εὐγενής μου οἰκογένεια ! Ἡ σπαρρακτικὴ σου ἐπικλήσις μὲ ἀνεκάλεσε πρὸς σε, καὶ καταφυγεῖς ὑπὸ τῆς φωνῆς σου κύπτω ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν αἰσχυρόμενος ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον σὲ εἶχον λησμονήσῃ. »

Ὁ Λίστ ἐξετέλεσε τότε ἐν Βιέννῃ δώδεκα συναυλίας, ὧν τὰς αὐτόχρονα βασιλικὰς εἰσπράξεις ἔπεμψεν ἐν σπουδῇ εἰς τὴν δυστυχουσαν πατρίδα του.

Τὸ δῶρον ἐκεῖνο ἦτο ἀπλὴ ἀρχή. Ἐκτοτε οὐδέποτε ἐλησμόνησε τὴν πατρίδα του. Οὐ μόνον ὁσάκις ἐπεσκέπτετο τὴν Οὐγγαρίαν ἀφθόως διένεμε τὸ χρῆμά του ἢ ὁσάκις συμφορὰ τις ἐπέσκηπτεν ἐπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἐκίνει καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ξένων ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Ἐξεδήλου τὴν φιλοπατρίαν του ἀνοίγων τὴν θύραν, τὴν ἀγκάλην, τὸ θυλάκιόν του εἰς πάντα συμπατριωτὴν του. Πλείστοι Οὐγγροὶ καλλιτέχναι ἀνεδείχθησαν τῇ προστασίᾳ τοῦ Λίστ.

* *

Καθ' ὃν χρόνον ἡ Οὐγγαρία ἦτο ἥττον γνωστὴ τῆς Κίνας ὑπὸ τῆς πεπολιτισμένης Εὐρώπης, ὁ Λίστ καθίστα αὐτὴν διὰ μιᾶς περιώνυμον διὰ τῶν Οὐγγρικῶν του Ραψωδιῶν.

Αἱ ραψωδίαὶ αὗται παριστῶσι τὴν Οὐγγαρίαν ὑπὸ τὴν λυρικὴν καὶ πολεμικὴν αὐτῆς ἔποψιν· διερμηνεύουσι τὰς ὁδύνας καὶ τὰς ἐλπίδας, τὴν ὁρμητικότητα αὐτῆς, τὰς μάχας καὶ τοὺς θριάμβους, καὶ τὸν χαρακτῆρα ἐκεῖνον τὸν ναυαγελῆ ἄμα καὶ παράδοξον, ὅστις διαφεύγει τὴν ἀνάλυσιν. Ἀντήχησαν εἰς πάσας τὰς καρ-

δίας· ἀλλ' ὅστις δὲν ἤκουσεν αὐτὰς ἐκτελουμένας ὑπὸ τοῦ Λίστ ἀδυνατεῖ νὰ σχηματίσῃ ἀκριβῆ ἰδέαν καὶ τῆς ἀξίας καὶ τῆς γοητευτικῆς ἐντυπώσεως, ἣν δύνανται νὰ παραγάγωσιν.

Αἱ μελωδίαὶ ἐκ τῆς ἐθνικῆς λύρας συλλεχθεῖσαι, διατρέχουσιν ὅλην τὴν κλίμακα τοῦ αἰσθήματος· ἐκφράζουσι μελαγχολίαν, ἐρωτικὴν ὀδύνην, ἐπιθυμίαν καὶ αὐταπάρνησιν, πατριωτικὸν ἄλγος, ἀπελπισίαν. Ὅποια περιπάθεια ! Εἴτα κατὰ μικρὸν ὁ ῥυθμὸς γίνεται ζωηρός, γοργός, σφοδρός, διακοπτόμενος ὑπὸ ἀναπάλλσεων ἀποτόμων, ἀλλ' ἐμμένων μεθυστικῶς μελωδικός. Ἡ εὐθυμία ὑπερισχύει· πῦρ ζωῆς μεταδίδεται εἰς τὰ ζεῦγη τῶν χορευτῶν· ζητοῦσι, φεύγουσιν ἀλλήλους, περιπτύσσονται, ἀπομακρύνονται· ἡ παραφορὰ τῆς μέθης καταλαμβάνει τὰς πυρεσσοῦσας ψυχὰς, παρασυρομένης ἐν τῇ φλογερᾷ δίνῃ τῆς μουσικῆς, ἐκφραζούσης θυμωσίνως τὴν ἀκατάσχετον ὁρμὴν, ἐξικνουμένης μέχρι τῆς ὀξείας ἐκείνης κραυγῆς, παροξυσμοῦ μανίας καὶ εὐτυχίας, ὅστις διαφεύγει ἐνίοτε τὰ χεῖλη τοῦ ὀρχουμένου εἴτε πρίγκηψ εἴνε εἴτε χωρικός, καὶ οὐ ὁ ὄξυς καὶ παλλόμενος καὶ παθητικὸς τόνος ἡλεκτρίζει τὸ πλῆθος ὡς ἦχος πολεμιστηρίου σαλπίσματος !

Ὡ ! πῶς ἔκλινε τότε ὀπίσω τὴν λεοντώδη κεφαλὴν του ὁ ἔξοχος μουσουργός, πῶς ἠκτινοβόλει ἡ μορφή του ἐκ τῆς θεσπεσίας ἐμπνεύσεως, ἥς ἡ ἀκατανίκητος γοητεία καθυπεδούλου πάντας τοὺς ἀκούοντας ! . . Ὁ ἀκούσων ἄρα γε οἱ ἄνθρωποι ποτε πάλιν τοιαύτην μουσικὴν ; Ἡ φλογερὰ ἐκείνη ψυχὴ θὰ ἐπανεῖλθῃ ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν ὑπὸ οἰανδῆποτε μορφήν ;

Α. Π. Κ.

Ο ΑΝΑΔΟΧΟΣ

Ἀγροτικὴ ἀνάμνησις.

Α'.

Ἡ βάπτισις τοῦ παιδὸς ἐγένετο περὶ λύχων ἀφάς, διότι ὁ ἱερεὺς ἐν ἄλλῃ χωρίῳ οἰκῶν καὶ νῦν περὶ τὴν συγκομιδὴν τοῦ ἀραβοσίτου ἀσχολούμενος δὲν εἶχεν ἄλλην ὥραν διαθέσιμον. Ἀπὸ τοῦ ναυδρίου κατήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τῶν γονέων, ἐνθα λιτὸν δεῖπνον ἀνέμενον ἐξ ὀσπρίων καὶ λαχάνων. Εἵμεθα δ' ἐν ὄλῳ ὀκτώ· ὁ ἱερεὺς, ὁ ἀνάδοχος, οἱ γονεῖς τοῦ παιδός, συγγενεῖς τινες καὶ ἐγώ, αὐτόκλητος παραστάς ὅπως ἴδω τὸ πρῶτον βάπτισμα ἐν χωρίῳ.

Ὁ ἀνάδοχος ἦτο χονδρὸς χωρικός ἐκ τοῦ γειτονικοῦ χωρίου Γερακιοῦ, ἡλικίας προεβηκυίας, ἀλλ' ἀκμαῖος ἔτι, ροδοκόκκινος καὶ ὁμιλητικώτατος. Κατελέγετο μεταξύ τῶν ἐντιμοτάτων οἰκοκυραίων τῶν πέριξ χωρίων καὶ οἱ συγχωρι-